

Remissvar. SOU 2025:62 Ansvar för hälso- och sjukvården
Till Socialdepartementet
Diarienummer (Regeringskansliet): S2025/01127

Inledning

SwedenBIO, branschorganisationen för life science-sektorn i Sverige, inkommer här med synpunkter på betänkandet Ansvar för hälso- och sjukvården (SOU 2025:62).

Vår utgångspunkt är att svensk hälso- och sjukvård står inför omfattande strukturförändringar som kräver en tydligare nationell samordning, samtidigt som den nära kopplingen mellan vård, forskning och näringsliv måste värnas och utvecklas. Hur ansvar och styrning utformas framöver kommer att få avgörande betydelse för Sveriges ställning som ledande life science-nation.

En stark och internationellt konkurrenskraftig hälso- och sjukvård är en förutsättning för att Sverige ska fortsätta vara ett ledande land inom forskning, kliniska prövningar och life science (SwedenBIO, Nationell cancerstrategi, 2024).

Sammanfattande ståndpunkter

SwedenBIO delar kommitténs bedömning att jämlikhet, kvalitet och effektivitet i hälso- och sjukvården behöver stärkas och att staten bör ta ett tydligare strategiskt ansvar. Samtidigt är det viktigt att det regionala självstyret och den lokala innovationskraften tas till vara. Ett fullständigt statligt övertagande skulle riskera att skapa nya gränsdragningar och fördröja pågående utvecklingsarbete inom vården.

Reformarbetet bör samtidigt bidra till att stärka den svenska life science-sektorn, i linje med den nationella life science-strategin.

Branschorganisationen SwedenBIO arbetar för en konkurrenskraftig life science-industri i Sverige. Vi gör det genom att skapa effektiva kontaktytor mellan sektorns olika aktörer, genom att bygga kunskap och genom att ge branschen en stark röst i samhällsdebatten.

SwedenBIO föreslår att regeringen särskilt:

1. säkerställer att förändringar i ansvarsfördelning och styrning tar uttrycklig hänsyn till målen i life science-strategin,
2. fördjupar samverkan mellan akademi, industri och vård, och
3. tydliggör statens roll och ansvar inom läkemedel och screening, inklusive beslut, finansiering och implementering.

Utveckling av SwedenBIO:s synpunkter i sak

1. Staten bör ta ett samlat ansvar för strategisk styrning och långsiktig samverkan

Staten bör ha en tydligt strategisk, inte operativ, roll och ge regionerna långsiktiga planeringsförutsättningar. En sammanhållen nationell styrning av digital infrastruktur, hälsodata och kvalitetsregister är nödvändig för att realisera potentialen i precisionsmedicin och avancerade terapier.

Sverige behöver en långsiktig strategi för hälsodata som möjliggör säker, etisk och effektiv delning av data mellan vård, akademi och industri. Detta är en förutsättning för framväxten av precisionsmedicin och nya behandlingar (SwedenBIO, SOU 2021:65 – Forskningsinfrastruktur, 2022; Nationell cancerstrategi, 2024).

Det kräver gemensamma standarder och regelverk som möjliggör datadelning för forskning och utveckling, i partnerskap mellan hälso- och sjukvården, akademien och industrin. Staten bör säkerställa att alla satsningar inom hälsodata och digital infrastruktur utformas i linje med life science-strategins mål om interoperabilitet, tillgång till data och internationell harmonisering.

Branschorganisationen SwedenBIO arbetar för en konkurrenskraftig life science-industri i Sverige. Vi gör det genom att skapa effektiva kontaktytor mellan sektorns olika aktörer, genom att bygga kunskap och genom att ge branschen en stark röst i samhällsdebatten.

2. Läkemedel – behov av tydligare statligt ansvar och innovationsdriven styrning

Sverige behöver en nationellt sammanhållen, transparent och förutsägbar process för införande av nya läkemedel som beaktar samhällsekonomiska effekter och produktivitet.

Ett stärkt statligt system- och finansieringsansvar bör syfta till att skapa jämlik tillgång, förutsägbara processer och en tydligare koppling till forskning och innovation. Den värdebaserade prissättningen bör moderniseras så att produktivitetsvinster och långsiktiga hälsoeffekter vägs in. Möjligheter till flexibla betalnings- och riskdelningsmodeller bör införas för att underlätta tidig patienttillgång till innovativa behandlingar. Regeringen har tidigare aviserat en utredning av hela läkemedelsområdet, varför dessa frågor lämpligtvis utreds inom den utredningen.

Läkemedel är inte enbart en kostnad utan en investering i hälsa, produktivitet och konkurrenskraft. Ett välfungerande läkemedelssystem är en förutsättning för forskning, investeringar och export och därmed för måluppfyllelse i den svenska life science-strategin (SwedenBIO, Nationell cancerstrategi, 2024; Lif & SwedenBIO Biotech Act Position Paper, 2025).

3. Screening – nationell samordning, snabbare och tydligare processer

Screening är ett område där staten bör ta ett större ansvar för jämlikhet och effektivitet. Målet bör vara en nationell beslutsprocess för nya screeningprogram med tydliga hälsoekonomiska kriterier, transparent prioritering och snabb implementering i regionerna.

Screening bör ses i ett sammanhang med precisionsmedicin och läkemedelsbehandling, inklusive genetisk diagnostik och utökad nyföddhetscreening. Staten bör säkerställa nationell koordinering av pilotprojekt,

Branschorganisationen SwedenBIO arbetar för en konkurrenskraftig life science-industri i Sverige. Vi gör det genom att skapa effektiva kontaktytor mellan sektorns olika aktörer, genom att bygga kunskap och genom att ge branschen en stark röst i samhällsdebatten.

datainsamling och analys för att möjliggöra snabb övergång från forskning till klinisk tillämpning (SwedenBIO, Sällsynta hälsotillstånd, 2024).

4. Vaccination – en tydligare och mer förutsägbar nationell ordning

Sverige bör ha en nationell ordning som säkerställer jämlik tillgång till vaccinationer, förutsägbara beslut och fungerande uppföljning. Beslutsprocesserna för nya vaccinationsprogram behöver vara snabba, transparenta och koordinerade med nationella inköp och värderingar.

Hälsoekonomiska bedömningar bör genomföras konsekvent, och ansvarsfördelningen mellan myndigheter bör vara tydlig. Det är även viktigt att ett nationellt vaccinationsregister utvecklas så att uppföljning och analys kan ske på ett enhetligt sätt i hela landet.

5. Kompetensförsörjning, forskning och kliniska studier i vården

Den framtida hälso- och sjukvården kommer att vara beroende av starka kunskaps- och innovationsflöden. Staten bör därför stärka den strategiska styrningen av kompetensförsörjningen och utveckla samarbetsytor där vård, akademi och industri tillsammans stärker förutsättningarna för klinisk forskning, prövningar och införande av ny teknik.

Kliniska studier bör ses som en integrerad del av hälso- och sjukvårdens uppdrag och följas upp som en kvalitetsindikator på nationell nivå (SwedenBIO, Nationell cancerstrategi, 2024; Sällsynta hälsotillstånd, 2024).

SwedenBIO föreslår att ett permanent nationellt innovationsforum etableras mellan staten, regionerna, akademien och industrin för att driva utveckling inom forskning, kliniska studier, digitalisering och implementering av ny teknik och nya behandlingar.

Branschorganisationen SwedenBIO arbetar för en konkurrenskraftig life science-industri i Sverige. Vi gör det genom att skapa effektiva kontaktytor mellan sektorns olika aktörer, genom att bygga kunskap och genom att ge branschen en stark röst i samhällsdebatten.

Sammanfattande rekommendationer

1. Säkerställ att kommande reformer stärker Sveriges attraktionskraft som forsknings- och innovationsnation och att life science-strategin utgör styrande ram.
2. Etablera en starkare statlig styrning inom läkemedel och screening med fokus på jämlik tillgång, effektiv implementering och samhällsekonomisk nytta.
4. Förstärk långsiktiga planeringsförutsättningar och digital infrastruktur för hälsodata och kvalitetsregister, i nära samverkan med huvudmän och industri.
5. Fördjupa samverkan mellan akademi, industri och vård genom ett permanent nationellt innovationsforum och genom uppdrag som främjar klinisk forskning och prövningar.

Stockholm, 31 oktober 2025

Jessica Martinsson
VD, SwedenBIO

Branschorganisationen SwedenBIO arbetar för en konkurrenskraftig life science-industri i Sverige. Vi gör det genom att skapa effektiva kontaktytor mellan sektorns olika aktörer, genom att bygga kunskap och genom att ge branschen en stark röst i samhällsdebatten.

Källförteckning, andra remissvar

SwedenBIO (2022). SOU 2021:65 – Forskningsinfrastruktur. Remissvar till Utbildningsdepartementet, U2021/03432, 12 januari 2022.

SwedenBIO (2024). Remissvar – Bättre tillsammans: Förslag till en uppdaterad nationell cancerstrategi.

SwedenBIO (2024). Remissvar – Nationell strategi för sällsynta hälsotillstånd (13995/2024), 20 december 2024.

Lif & SwedenBIO (2025). Lif's and SwedenBIO's Position Paper on the upcoming Biotech Act, 11 juni 2025.

Branschorganisationen SwedenBIO arbetar för en konkurrenskraftig life science-industri i Sverige. Vi gör det genom att skapa effektiva kontaktytor mellan sektorns olika aktörer, genom att bygga kunskap och genom att ge branschen en stark röst i samhällsdebatten.